

Voorjaarsnota 2023 en kadernota 2024-2027

gemeente

Weststellingwerf

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Voorwoord	4
Actuele ontwikkelingen op hoofdlijnen	5
Ontwikkelingen en risico's	7
Programma 0 Bestuur en Ondersteuning.....	9
Programma 1 Veiligheid	10
Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	12
Programma 3 Economie	14
Programma 4 Onderwijs.....	15
Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie	17
Programma 6 Sociaal domein	19
Programma 7 Volksgezondheid en Milieu	23
Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing.....	26
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	28
Overhead en Onvoorzien	29
Overzicht kosten overhead.....	30
Onvoorziene uitgaven.....	32
Neutrale budgetverschuivingen over/binnen programma's	33
Bijlagen	34
Bijlage 1: Overzicht investeringsambities	35
Bijlage 2: Overzicht reserves.....	36
Bijlage 3: Indexaties diverse budgetten.....	37

Voorwoord

Voorwoord

Beste leden van de gemeenteraad van Weststellingwerf,

Hierbij bieden wij u de voorjaarsnota 2023 en de kadernota 2024-2027 aan.

Dit is de eerste voorjaarsnota en de eerste kadernota in onze bestuursperiode 2022-2026. De basis van dit document ligt dan ook in het collegeprogramma 'Samen blijven bouwen aan een sterk Weststellingwerf' zoals wij die hebben vastgesteld aan het einde van 2022. We combineren de voorjaarsnota samen met de kadernota tot één document.

Zoals gezegd ligt de basis van deze voorjaarsnota en de kadernota in ons collegeprogramma. Ons collegeprogramma staat vol ambities. Op dit moment werken wij hier volop aan. We stellen de ambities nu ook niet bij. Hiervoor hebben we halverwege de collegeperiode een mid-term review. In deze voorjaarsnota en kadernota nemen we daarom met name indexaties en autonome ontwikkelingen op. Natuurlijk sluiten wij onze ogen niet voor ontwikkelingen die op dit moment spelen of die op ons afkomen. Een aantal nieuwe ontwikkelingen krijgen om die reden ook een plek in deze voorjaarsnota en kadernota.

Zo maken we geld vrij voor het EU-Leader programma zodat er in onze regio via dit programma € 3,7 miljoen aan subsidie beschikbaar komt. Daarnaast pakken we verschillende verkeerskundige knelpunten aan met kleinschalige maatregelen. Zo willen we de verkeersveiligheid vergroten en overlast voor inwoners beperken. Dit doen we als quick wins vooruitlopend op het komende uitvoeringsprogramma. Het project Bestemming Noordwolde stopt aan het einde van 2023, maar we willen een aantal positieve resultaten vanuit het project behouden. Hiervoor willen we structureel middelen beschikbaar stellen. Ook willen we aansluiten bij AlleFriezen.nl. Alle openbare akten van de burgerlijke stand worden op die manier digitaal beschikbaar.

Naast de ontwikkelingen hebben we ook te maken met onzekerheden. De oorlog in Oekraïne woedt nog altijd. Met alle gevolgen van dien. De prijzen stegen de afgelopen tijd enorm, al lijken ze nu weer iets te stabiliseren. De omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024, maar moet volgens de berichten nu echt van kracht gaan. De exacte gevolgen zijn nog niet duidelijk. Ook hebben we te maken met de nodige uitdagingen op het gebied van uitvoeringscapaciteit. Tot slot zijn onze inkomsten vanuit het Rijk enorm onzeker. De jaarrekening liet nog een positief resultaat zien door grote bedragen die we nog van het Rijk ontvingen. Voor de komende jaren zien die inkomsten er een stuk minder florissant uit.

Landelijk is er veel aandacht voor dit 'ravijn' waar de gemeenten vanaf 2026 mee te maken krijgen. Ook wij zien dit 'ravijn' ontstaan binnen onze begroting. Daarin staan wij niet alleen. Wij zijn aangesloten bij de werkgroep in VFG-verband die richting het Rijk een helder signaal afgeeft over deze problematiek. We zien ook dat onze algemene reserve daalt. Onze bestemmingsreserves zijn daarentegen gestegen. In zijn totaliteit blijft onze reservepositie daardoor voldoende en wijsluiten naar verwachting de jaren 2024 en 2025 met een positief saldo af. Om die reden vinden wij het nu verantwoord om dit voorstel voor te leggen. Gelet op de dynamische situatie en de hiervoor genoemde onzekerheden gaan wij de ontwikkelingen uiteraard nadrukkelijk volgen. De meest actuele gegevens verwerken wij in onze voorjaarsnota 2023 en begroting 2024.

Wij blijven ons inzetten voor de ambities van het collegeprogramma. We blijven samen bouwen aan een sterk Weststellingwerf!

Actuele ontwikkelingen op hoofdlijnen

Actuele ontwikkelingen op hoofdlijnen

Tijdens de begrotingsvergadering 2023 is naast de Programmabegroting 2023 ook ingestemd met het nieuwe collegeprogramma 2022-2026. Het collegeprogramma is via de 1e begrotingswijziging 2023 verwerkt in ons financieel meerjarenperspectief. Het collegeprogramma 2022-2026 is nu onze leidraad. In principe ziet u in deze voorjaarsnota en kadernota geen nieuwe ontwikkelingen want bijstelling van het collegeprogramma vindt plaats via de midterm review. In deze voorjaarsnota en kadernota hebben wij met name indexaties en autonome ontwikkelingen meegenomen. Alleen bij zwaarwegende argumenten hebben wij nieuwe ontwikkelingen opgenomen.

In onderstaande tabel worden de belangrijkste wijzigingen getoond.

+ = voordeel - = nadeel		Voorjaarsnota Kadernota				
Eindtotaal per programma	2023	2024	2025	2026	2027	
Stand programmabegroting na begrotingswijzigingen 1 t/m 8	817.000	3.346.000	5.103.000	517.000	460.000	
Wijziging septembercirculaire 2022	126.000	-437.000	-928.000	327.000	-1.671.000	
Wijziging decembercirculaire 2022	97.000	64.000	64.000	59.000	65.000	
Beginstand voorjaarsnota 2023 en kadernota 2024-2027	1.040.000	2.973.000	4.239.000	903.000	-1.146.000	
Mutaties voorjaarsnota / kadernota:						
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	-75.700	-123.200	-123.200	-123.200	-110.700	
Programma 1 Veiligheid	-16.000	-136.000	-138.000	-137.000	-137.000	
Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	-493.500	-463.700	-476.200	-488.700	-501.200	
Programma 3 Economie		-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	
Programma 4 Onderwijs	-74.000	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	
Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie	-35.000	-155.000	-55.000	-55.000	-55.000	
Programma 6 Sociaal Domein	-1.247.500	-1.649.500	-1.649.500	-1.644.500	-1.644.500	
Programma 7 Volksgezondheid en Milieu	-102.000	-204.000	-205.000	-205.000	-205.000	
Programma 8 Volksgezondheid, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing	-104.500	-34.500	-29.500	-29.500	-29.500	
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	665.000	3.325.500	3.325.500	3.325.500	4.725.500	
Overzicht Overhead	-2.549.000	-3.442.000	-3.425.000	-3.303.000	-3.302.000	
Overzicht Onvoorzien	400.000					
Eindtotaal programma's	-3.632.200	-2.960.400	-2.853.900	-2.738.400	-1.337.400	
Stand na voorjaarsnota 2023 en kadernota 2024-2027	-2.592.200	12.600	1.385.100	-1.835.400	-2.483.400	

Toelichting

De beginstand van deze voorjaarsnota 2023 en kadernota 2024 is de stand van de programmabegroting 2023. Zoals boven de tabel al geschetst is ook het nieuwe collegeprogramma verwerkt in het financieel perspectief. Ook de begrotingswijzigingen voor het Noodfonds energie, de diverse wijzigingen voor de projecten Centrum Wolvega, het trapveld Lindewijk en overheveling van budgetten 2022 zijn verwerkt. Omdat deze wijzigingen met name invloed hebben op de Algemene Reserve en de bestemmingsreserves hebben we een actueel overzicht van de reserves toegevoegd in de bijlage.

Het gewijzigde begrotingssaldo vullen we aan met de wijzigingen vanuit de septembercirculaire 2022 en de decembercirculaire 2022. Wij informeerden u via afzonderlijke memo's over de effecten van de circulaires. De circulaires worden nu verwerkt in de begroting. Dit leidt tot een beginstand van deze voorjaarsnota 2023 en kadernota 2024-2027.

Zoals hiervoor al genoemd hebben we in deze voorjaarsnota en kadernota met name indexatie, autonome ontwikkelingen en bij uitzondering nieuwe ontwikkelingen opgenomen. De verschillende mutaties in deze voorjaarsnota en kadernota hebben we opgenomen in de programma's, de algemene dekkingsmiddelen, de overhead en onvoorzien. Zoals vorig jaar al duidelijk werd hebben alle Nederlandse gemeenten in 2026 te maken met een daling in de inkomsten vanuit het gemeentefonds. Dat blijkt ook uit ons financieel perspectief. Helaas zien wij het tekort in 2027 nog groter worden, zelfs nu we de extra middelen van het Rijk (€ 1 miljard) ook structureel in 2027 begroten. De begroting 2024 lijkt vooralsnog met een minimaal voordeel te sluiten.

Met dit structurele tekort vanaf 2026 willen we een signaal afgeven aan het Rijk. Een signaal dat we ons zorgen maken, dat er een structurele oplossing moet komen en een adequate bekostigingssystematiek. In het kader van het signalen afgeven aan het Rijk is het ook van belang dat we aansluiten bij de lobby die gestart is vanuit alle Friese gemeenten via de VFG. Samenwerking is ook nu essentieel en maakt ons sterker.

Met alleen een signaal afgeven zijn we er niet. We moeten ook zelf maatregelen nemen. We moeten kaders verduidelijken en keuzes maken. Uiteraard is het daarnaast ook van belang om in ieder geval de begroting van 2024 met een positief saldo te sluiten.

Indexatie

Al jaren is ons uitgangspunt bij de begroting dat we de nullijn hanteren bij het indexeren van de budgetten, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om daarvan af te wijken. Ook dit jaar hanteren wij datzelfde uitgangspunt, maar we zien dat er meer dan ooit argumenten zijn om van die lijn af te wijken. De indexatie van het afgelopen jaar was enorm, waardoor we met een deel van de budgetten niet meer uitkomen.

Voorbeelden van indexatie zijn bijvoorbeeld de tarieven voor leerlingenvervoer, wmo-tarieven, subsidies en energie, schoonmaak en verzekeringen. De indexatie van de energielasten is hierin bijzonder omdat de tarieven in 2023 extreem hoog zijn. De energietarieven voor 2023 zijn namelijk in 2022 vastgesteld. Op basis van de inkoopprijs die toen gold. Op dat moment was de inkoopprijs op (bijna) het hoogste punt van dat jaar. Deze tarieven gelden voor heel 2023 ook al daalt de inkoopprijs nu wel. Voor 2024 worden opnieuw tarieven vastgesteld. Naar verwachting zijn die een stuk lager dan in 2023.

De indexatie is per programma weergegeven in deze voorjaarsnota en kadernota en in de bijlage (bijlage 3) is een specificatie van de indexaties opgenomen.

Ontwikkelingen en risico's

Ontwikkelingen en risico's

Uitvoeringsproblemen door capaciteitsgebrek

Organisatie breed zien we dat de nieuwe, extra taken zorgen voor capaciteitsvraagstukken die we niet binnen bestaande formatieruimte kunnen opvangen. Deze capaciteitsvraag in combinatie met krapte op de arbeidsmarkt stelt ons voor extra uitdagingen. Door in te zetten op het vinden, binden & boeien van personeel proberen we deze uitdagingen aan te gaan. Daarnaast is in deze kadernota een verruiming van de formatieruimte opgenomen en financieel verwerkt (zie overzicht kosten overhead).

We zien de ruimte binnen het personeelsbudget voor de flexibele schil kleiner worden vanwege hogere inhuurtarieven.

Uitvoering specifieke regelingen vanuit het Rijk (SPUK's)

Er is een enorme toename in het aantal specifieke regelingen van het Rijk. Voor deze regelingen krijgen wij via specifieke uitkeringen geld van het Rijk. Soms maakt de capaciteit voor de uitvoering van deze regelingen onderdeel uit van de uitkering, soms ook niet. In het verlengde van het voorgaande punt sluiten wij niet uit dat wij voor de uitvoering van al deze regelingen extra capaciteit nodig hebben. Of dat wij geen uitvoering kunnen geven aan een regeling vanwege het ontbreken van capaciteit. Daarnaast is een aantal specifieke regelingen behoorlijk complex en door de toename van het aantal regelingen wordt de complexiteit groter. Deze regelingen zijn uitdagend in brede zin: financieel technisch, organisatorisch maar ook politiek. Daarom gaan wij de komende tijd werken aan de beheersbaarheid en stuurbaarheid van al deze regelingen.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouw

De invoeringsdatum voor de Omgevingswet is definitief vastgesteld op 1-1-2024. Tegelijkertijd treedt ook de Wet kwaliteitsborging in werking. Beide wetten hebben een forse impact op de organisaties en specifiek op de organisatie van OWO-VTH. Er vindt een verschuiving van taken plaats van provincie naar gemeenten en van gemeenten naar de omgevingsdienst als gevolg van de Omgevingswet. De Wet kwaliteitsborging voor de bouw heeft tot gevolg dat taken naar de markt gaan en de gemeente een meer controlerende taak moet gaan invullen. Last but not least hebben beide wetten gevolgen voor de legesinkomsten als gevolg van het verruimen van vergunningsvrij bouwen en als gevolg van taken die de gemeente niet meer uitvoert maar de private sector. De effecten van deze veranderingen zijn op dit moment nog niet in geld uit te drukken. Bovendien verwachten we frictiekosten als gevolg van de inwerkingtreding van genoemde wetten. Burgers en bedrijven zullen moeten wennen aan de nieuwe wet- en regelgeving en zullen veel vragen hebben aan de gemeente. Ook intern zal extra inzet nodig zijn om de nieuwe regelgeving toe te passen. In de keten met de omgevingsdienst treedt ook een nieuwe werkelijkheid op die veel afstemming gaat vragen. Wij verwachten dat we in 2024 en 2025 te maken krijgen met extra frictiekosten voor onze organisatie, gelet op bovengenoemde effecten. Per jaar monitoren we de ontwikkelingen als gevolg van deze grote wetswijziging. Hoewel het Rijk middelen voor de invoering van deze wetgeving beschikbaar stelt is de verwachting dat deze middelen niet toereikend zijn voor de te maken kosten. Vanwege de hoge mate van onzekerheid op dit moment komen we hier bij de begrotingsbehandeling op terug.

Structurele lasten centrum Wolvega

De raad heeft begin mei besloten om in te stemmen met drie projecten in het kader van de centrumvisie Wolvega. Het eerste project betreft de herinrichting winkelstraat Wolvega. Het tweede project betreft de gebiedsontwikkeling Pastorieplein e.o. en het derde project betreft de gebiedsontwikkeling Acht-Pilarenplein. Deze plannen hebben ook een effect op onze structurele financiële positie. De investeringen brengen structurele lasten met zich mee op het gebied van onderhoud en dergelijke. Deze structurele lasten worden nog geïnventariseerd en de raad wordt hierover later geïnformeerd.

Onderhoud kapitaalgoederen

In deze voorjaarsnota en kadernota wordt al een aantal budgetten voor het onderhoud van onze kapitaalgoederen bijgesteld. Dit betreft met name indexaties en autonome ontwikkelingen in het areaal. Wij zijn op dit moment ook bezig met het herzien van de onderhoudsprogramma's. Om die reden sluiten wij niet uit dat we de komende periode meer budgetten voor het onderhoud van de kapitaalgoederen bij moeten stellen. Daarbij moeten we ook oog hebben voor de funderingsproblematiek in relatie tot onze eigen kapitaalgoederen.

Onderwijshuisvesting

Op dit moment werken wij aan het ISHP en aan het jaarprogramma onderwijshuisvesting. Het jaarprogramma onderwijshuisvesting is niet verwerkt in deze voorjaarsnota en kadernota. Als daar aanleiding voor is nemen we deze mee bij de begroting 2024, die in november ter besluitvorming voorligt aan de gemeenteraad.

Onzekerheid over de financieringssystematiek van gemeenten

Het Rijk stelt met name in 2024 en 2025 de nodige incidentele middelen beschikbaar. Het tegenovergestelde doet het Rijk met structurele middelen. Sterker nog, er komen veel minder structurele middelen binnen bij de gemeenten. Hier wordt gesproken over een ravijnjaar 2026. Dit ravijn wordt onder andere veroorzaakt doordat vanaf 2026 de opschalingskorting volledig wordt 'ingeboekt'. Daarnaast wordt er vanaf 2026 geen volume-accres meer toegekend. Tot slot heeft het Rijk eenzijdig besloten om de normering van het gemeentefonds vanaf 2026 te staken. In het regeerakkoord stelt het Kabinet dat daartegenover een uitbreiding van het lokale belastinggebied wordt overwogen.

Het ravijn start dus in 2026, maar door een eenmalige toevoeging van € 1 miljard aan het gemeentefonds is dit ravijn (deels) verschoven naar 2027. Voorstellen voor de uitbreiding van het lokale belastinggebied of voor het ramen van een volume-accres zijn tot nu toe nog niet gedaan door het Kabinet. Met andere woorden: de middelen zijn al uit het gemeentefonds gehaald voordat er 'alternatieve' middelen zijn toegevoegd.

In deze kadernota houden wij ook in 2027 rekening met een toevoeging van € 1 miljard aan het gemeentefonds. Dit is formeel niet toegezegd door het Rijk.

Programma 0 | Bestuur en Ondersteuning

Programma 0 | Bestuur en Ondersteuning

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort en Rikkers
Organisatie	Advies & Ondersteuning en Publiek & Communicatie

Taakvelden

- Bestuur
- Burgerzaken

Exploitatie

+ = voordeel - = nadeel

Voorjaarsnota Kadernota

Programma 0 Bestuur en ondersteuning	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten					
<i>Indexatie</i>					
- Indexatie diverse budgetten	-16.000	-16.000	-16.000	-16.000	-16.000
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>					
- Leader programma - bijdrage	-12.500	-25.000	-25.000	-25.000	-12.500
- Uitbreiding griffie	-50.000	-85.000	-85.000	-85.000	-85.000
Totaal lasten	-78.500	-126.000	-126.000	-126.000	-113.500
Baten					
<i>Indexatie</i>					
- Indexatie diverse budgetten	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800
Totaal baten	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800
Totaal programma 0	-75.700	-123.200	-123.200	-123.200	-110.700

Toelichting exploitatie

Indexatie diverse budgetten

Zie voor een toelichting het kopje 'indexatie' in het hoofdstuk Actuele ontwikkelingen op hoofdlijnen.

Leader programma - bijdrage

Het EU-Leader programma is een subsidieprogramma dat gericht is op financiering van projecten op het platteland op het gebied van sociaal-economische ontwikkeling, versterking sociale cohesie, klimaat, milieu, water, landschap en biodiversiteit. Leader is bedoeld voor nieuwe projecten die vanuit de samenleving tot stand zijn gekomen en de leefbaarheid van het landelijk gebied versterken. In totaal komt er voor de regio Zuidoost-Friesland gedurende vier jaar € 3,7 miljoen aan Leader-subsidie beschikbaar. Tegenover deze EU-Leadermiddelen moeten de gemeenten die meedoen in de regio Zuidoost-Friesland financieel bijdragen. Voor de gemeente Weststellingwerf betekent dit over een looptijd van vier jaar een bijdrage van € 100.000. Per jaar € 25.000. Voor 2023 geldt dat de uiteindelijke regeling pas in de tweede helft van 2023 wordt opgesteld. Om die reden wordt de € 25.000 gedeeld door twee.

Uitbreiding griffie

Het huidige takenpakket van de griffie komt niet overeen met de huidige formatie, daarom is uitbreiding noodzakelijk.

Programma 1 | Veiligheid

Programma 1 | Veiligheid

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort
Organisatie	Advies & Ondersteuning

Taakvelden

- Crisisbeheersing en brandweer
- Openbare orde en veiligheid

Exploitatie

+ = voordeel - = nadeel

Voorjaarsnota Kadernota

Programma 1 Veiligheid	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten					
<i>Indexatie</i>					
- Indexatie diverse budgetten	-8.000	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
- Veiligheidsregio bijdrage		-102.000	-104.000	-103.000	-103.000
- Friese norm en veiligheidsbeleid	-8.000	-23.000	-23.000	-23.000	-23.000
Totaal lasten	-16.000	-136.000	-138.000	-137.000	-137.000
Totaal programma 1	-16.000	-136.000	-138.000	-137.000	-137.000

Toelichting exploitatie

Indexatie diverse budgetten

Zie voor een toelichting het kopje 'indexatie' in het hoofdstuk Actuele ontwikkelingen op hoofdlijnen.

Veiligheidsregio bijdrage

De gemeentelijke bijdrage aan de veiligheidsregio stijgt. Voor de onderdelen crisisbeheersing en brandweer is dit structureel € 103.000. Dit is de verwerking van de ongewijzigd vastgestelde kaderbrief 2024-2027. Dit komt met name door de 8% indexatie voor materiële kosten en de 2,1% hogere ontwikkeling loonkosten dan oorspronkelijk was begroot. Het principeakkoord cao is hierin nog niet verwerkt. De effecten worden later dit jaar inzichtelijk gemaakt door de Veiligheidsregio en volgen via een begrotingswijziging. Het onderdeel gezondheid staat in programma 7.

Friese norm en veiligheidsbeleid

Onder 'De Friese Norm' wordt provinciaal integraal gewerkt aan onder andere de aanpak tegen ondermijning en cybercriminaliteit. Ook om het nieuwe Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2027 te realiseren hebben wij voor de komende jaren structureel meer middelen nodig. Om een gedegen en informatie gestuurde aanpak te kunnen maken zijn we onder andere onlangs aangesloten bij het platform Meld Misdaad Anoniem (MMA) en Web-IQ. Ook een belangrijk bestuurlijke instrument is de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob). Deze wet geeft ons de mogelijkheid om de integriteit van een iemand die een vergunning aanvraagt te beoordelen. Hiermee kunnen we voorkomen dat de gemeente criminele activiteiten faciliteert. Mocht uit de eerste toetsing een dusdanig risico komen, dan wordt het Landelijk Bureau Bibob (LBB) gevraagd om een uitgebreid onderzoek te verrichten. Het onderzoek van het LBB en het opstellen van een advies door een onafhankelijke advocaat zorgen voor extra uitgaven. Afgelopen jaar zijn drie van deze onderzoeken uitgevoerd en de verwachting is dat de komende jaren minimaal twee tot drie onderzoeken per jaar worden uitgevoerd. Ook wordt ons landelijk verplicht om het Mensenhandel-beleid te implementeren in de gemeente. Dit doen we samen met het Sociaal Domein Friesland en er is een projectleider aangesteld die naar ratio door alle gemeenten wordt bekostigd.

Programma 2 | Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Programma 2 | Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Portefeuillehouder(s)	Rikkers, Hoen en Zonderland
Organisatie	Beleid en Vastgoed, Grondzaken & Facilitair

Taakvelden

- Openbaar vervoer
- Economische havens en waterwegen
- Openbaar groen en (openlucht) recreatie (in de openbare ruimte)
- Verkeer en vervoer
- Recreatieve havens
- Parkeren (geen lasten en baten)

Exploitatie

+ = voordeel - = nadeel

Voorjaarsnota Kadernota

Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten					
<i>Indexatie</i>					
- Indexatie diverse budgetten	-368.000	-368.000	-368.000	-368.000	-368.000
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
- Onderhoud kapitaalgoederen	-184.500	-127.000	-139.500	-152.000	-164.500
- Onderhoudsbudget wegen	-175.000	-175.000	-175.000	-175.000	-175.000
- Onderhoudsbudget wegen (stelpost coll.prog.)	175.000	175.000	175.000	175.000	175.000
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>					
- Funderingsaanpak Veenweidegebied	-11.000	-8.700	-8.700	-8.700	-8.700
- Verkeerskundige knelpunten	-100.000				
Totaal lasten	-663.500	-503.700	-516.200	-528.700	-541.200
Baten					
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
- Onderhoud kapitaalgoederen	70.000	40.000	40.000	40.000	40.000
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>					
- Verkeerskundige knelpunten, dekking reserve	100.000				
Totaal baten	170.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Totaal programma 2	-493.500	-463.700	-476.200	-488.700	-501.200

Toelichting exploitatie

Indexatie diverse budgetten

Zie voor een toelichting het kopje 'indexatie' in het hoofdstuk Actuele ontwikkelingen op hoofdlijnen.

Onderhoud kapitaalgoederen

Voor het onderhoud van onze kapitaalgoederen is ons areaal toegenomen. Dit komt mede door onze investeringen die we hebben gedaan. Daarnaast hebben wij vanuit de provincie nieuw areaal toegewezen gekregen van het beheer en onderhoud van de oevers langs de Friese vaarwegen.

Tot slot ontvangt de gemeente leges en degeneratie vergoedingen van de nutspartijen die binnen de gemeente werkzaamheden aan kabels en leidingen uitvoeren. Het ontvangen geld wordt in hetzelfde kalenderjaar ingezet voor extra onderhoud aan de openbare ruimte. Deze inkomsten worden direct bijgeboekt op het onderhoudsbudget van het elementenonderhoud van dat jaar (zie ook baten onderhoud kapitaalgoederen).

Onderhoudsbudget wegen

Vanuit het collegeprogramma zijn er extra middelen gereserveerd voor onderhoud wegen. Deze middelen worden vanaf 2023 structureel toegevoegd aan het onderhoudsbudget wegen.

Funderingsaanpak Veenweidegebied

Het college en de raad heeft ingestemd met de Funderingsaanpak voor het Friese veenweidegebied. Deze structurele lasten worden toegevoegd.

Verkeerskundige knelpunten

In 2023 worden verschillende verkeerskundige knelpunten aangepakt door het treffen van kleinschalige maatregelen (bijvoorbeeld het aanleggen van parkeerplaatsen, het plaatsen van verkeersdrempels, verkeersborden, kleinschalige herinrichting, etcetera). Doel hiervan is om de verkeersveiligheid te vergroten en overlast voor inwoners te beperken. Eind 2022 is gestart met het opstellen van een gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP). Dit plan is in het voorjaar van 2024 gereed en wordt daarna verder uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. De werkzaamheden die in 2023 worden uitgevoerd zijn vooruitlopend op het uiteindelijke uitvoeringsprogramma, zogenoemde quick wins. Voor deze verkeerskundige knelpunten is via het collegeprogramma een bedrag gereserveerd in de reserve investeringsambities. Dit bedrag halen we nu uit de reserve. Dat is een baat voor de exploitatie.

Investerings

+ = voordeel - = nadeel

Bijstelling investeringen	2023	2024	2025	2026	2027
Vervangen duikers	-125.000				
Totaal bijstellingen investeringen	-125.000	0	0	0	0

Toelichting investeringen

Vervangen duikers

Er zijn drie duikers die aan vervanging toe zijn. Hiervoor is een investeringskrediet van € 125.000 nodig. Vanaf 2024 geeft dit kapitaallasten in de post onderhoud kapitaalgoederen.

Programma 3 | Economie

Programma 3 | Economie

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort en Hoen
Organisatie	Beleid en Vastgoed, Grondzaken & Facilitair

Taakvelden

- Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- Economische ontwikkelingen
- Economische promotie
- Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Exploitatie

+ = voordeel - = nadeel

Voorjaarsnota Kadernota

Programma 3 Economie	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten					
<i>Indexatie</i>					
- Verhoging bijdrage ondernemersfonds		-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Totaal lasten	0	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Totaal programma 3	0	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000

Toelichting exploitatie

Trendmatige verhoging bijdrage ondernemersfonds

De opbrengst van reclamebelasting wordt volledig uitgekeerd als subsidie aan de Stichting Ondernemersfonds Weststellingwerf (SOW). We passen een inflatiecorrectie van 3,1% toe op de opbrengsten uit de reclameopbrengsten. De opbrengsten staan in het hoofdstuk Overzicht Algemene dekkingsmiddelen. De reclamebelasting wordt geheven vanuit het principe 'Voor ondernemers, door ondernemers'. De extra opbrengsten van reclamebelasting wordt volledig uitgekeerd als bijdrage aan de Stichting Ondernemersfonds Weststellingwerf (SOW).

Programma 4 | Onderwijs

Programma 4 | Onderwijs

Portefeuillehouder(s)	Hoën en Ridders
Organisatie	Beleid en Gebiedsteams

Taakvelden

- Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- Onderwijshuisvesting
- Openbaar basisonderwijs

Exploitatie

+ = voordeel - = nadeel

Voorjaarsnota Kadernota

Programma 4 Onderwijs	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten					
<i>Indexatie</i>					
- Indexatie diverse budgetten	-94.000	-94.000	-94.000	-94.000	-94.000
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
- Onderwijsbeleid en leerlingzaken	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>					
- Onderwijshuisvesting Matthijsje		-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Totaal lasten	-74.000	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
Totaal programma 4	-74.000	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000

Toelichting exploitatie

Indexatie diverse budgetten

Zie voor een toelichting het kopje 'indexatie' in het hoofdstuk Actuele ontwikkelingen op hoofdlijnen.

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Het budget voor Brede School is niet meer nodig. In overleg met schoolbesturen is de subsidie vanuit dit budget in 2021 voor het laatst geweest. Er kan € 30.000 structureel vrijvallen. Echter voor onderwijsbeleid algemeen (binnen hetzelfde taakveld) is extra budget van € 10.000 nodig uitgaven in het kader van onder andere het opstellen van ISHP en algemeen onderwijsonderzoek. Per saldo een vrijval van € 20.000.

Onderwijshuisvesting Matthijsje

Zie de toelichting bij de investeringen.

Investeringen

+ = voordeel - = nadeel

Bijstelling investeringen	2023	2024	2025	2026	2027
Aanvullend krediet onderwijshuisvesting Matthijsje	-13.000				
Totaal bijstellingen investeringen	-13.000	0	0	0	0

Toelichting investeringen

Onderwijshuisvesting Matthijsje

In 2021 heeft de stichting school Matthijsje een aanvraag ingediend voor het onderwijshuisvestingsprogramma 2022. Het betreft de vervanging van de dakbedekking van het lokaal voor bewegingsonderwijs van € 46.000 inclusief btw. Dit is bij de voorjaarsnota 2022 beschikbaar gesteld. Na realisatie blijken de kosten hoger doordat de materiaalkosten en loonkosten gestegen zijn. Uiteindelijk waren de kosten € 59.000. Het oorspronkelijke bedrag was gebaseerd op prijspeil 2021-2022, twee jaar later hebben behoorlijke kostenstijgingen plaatsgevonden (2x een jaarindexering). Ook is door de welstandscommissie het oorspronkelijke plan afgekeurd, waardoor de uitvoering meer middelen vroeg. Was dit eerder bekend geweest dan was de oorspronkelijke voorziening ook hoger verstrekt. Dit geeft een extra kapitaallast van € 1.000.

Programma 5 | Sport, Cultuur en Recreatie

Programma 5 | Sport, Cultuur en Recreatie

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort en Hoen
Organisatie	Beleid en Sport & Leefstijl

Taakvelden

- Openbaar groen en (openlucht) recreatie
- Cultureel erfgoed
- Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- Media
- Musea
- Sportaccommodaties
- Sportbeleid en activering

Exploitatie

+ = voordeel - = nadeel

Voorjaarsnota Kadernota

Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten					
<i>Indexatie</i>					
- Indexatie diverse budgetten	-35.000	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
<i>Bijstelling collegeprogramma</i>					
- Beeldkwaliteitsplan openbare ruimte		-100.000			
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>					
- SPUK Brede regeling Gezonde generatie	-178.000	-178.000	-178.000	-168.000	
- SPUK Informatiepunten Digitale Overheid	-27.500				
Totaal lasten	-240.500	-333.000	-233.000	-223.000	-55.000
Baten					
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>					
- SPUK Brede regeling Gezonde generatie	178.000	178.000	178.000	168.000	
- SPUK Informatiepunten Digitale Overheid	27.500				
Totaal baten	205.500	178.000	178.000	168.000	0
Totaal programma 5	-35.000	-155.000	-55.000	-55.000	-55.000

Toelichting exploitatie

Indexatie diverse budgetten

Zie voor een toelichting het kopje 'indexatie' in het hoofdstuk Actuele ontwikkelingen op hoofdlijnen.

Beeldkwaliteitsplan Openbare Ruimte

Het is noodzakelijk dat er naast een DIOR (duurzame inrichting van de openbare ruimte) een totaalplan Kwaliteitsambitie Openbare Ruimte voor beheer en onderhoud wordt opgesteld dit is inclusief het in beeld brengen van de noodzakelijke investeringen. Vanuit wetgeving heeft de gemeente een belangrijke zorgplicht van de openbare ruimte. Met het kwaliteitsplan kan gestuurd worden om efficiënt de afgesproken doelen (vastgesteld ambitieniveau) te halen en daarover met inwoners en ondernemers te communiceren. Het plan geeft ook inzicht in bijvoorbeeld het planmatig baggeren en beschrijft de ambitie (groenstructuur) voor ombouw van traditioneel groen naar ecologisch groen. De aanvraag is een aanvulling op de toegekende € 50.000 voor het opstellen van het oorspronkelijke kwaliteitsplan.

SPUK Brede regeling Gezonde generatie

Er is een nieuwe SPUK regeling ten behoeve van sport-beweegstimulering, het bevorderen van cultuurparticipatie, gezondheidsbevordering en het versterken van de sociale basis voor de jaren 2023 – 2026. We hebben zelf ook al budgetten in de begroting staan voor hetzelfde doel, in programma's 5, 6 en 7. Het is nu nog niet bekend of deze SPUK gelden daar een vervanging voor zijn of dat dit er bovenop komt.

Voor 1 september moet er een uitgewerkt plan liggen. Dan ook pas kunnen we meer zeggen over eigen budgetten die eventueel vrijvallen en of de algemene uitkering lager wordt. Als voorbeeld: de brede regeling combinatiefuncties wordt nu bekostigd uit de algemene uitkering en valt straks ook onder deze SPUK regeling.

Om de bedragen uit te kunnen geven moeten deze bedragen beschikbaar gesteld zijn door de raad. De kosten komen 100% terug van het Rijk. Dus dit is budgettair neutraal.

SPUK Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)

Gemeenten kregen per 1 januari 2023 de verantwoordelijkheid voor de financiering van de IDO's over van de Koninklijke Bibliotheek (KB). Tot vorig jaar lag de regie en coördinatie van deze informatiepunten bij de Manifestgroep en de KB. Vanuit de Spuk regeling IDO krijgen wij dit jaar € 27.500.

In aansluiting op voorgenoemde ontwikkelingen wordt het bedrag van € 27.500 als subsidie voor de periode 2023 aan de BZOF beschikbaar gesteld. De gelden zijn bedoeld als financiering van de lokale bibliotheek ten behoeve van de realisatie en de instandhouding van de IDO:

- de promotie van de Informatiepunten Digitale Overheid bij haar inwoners
- het voeren van regie over het netwerk van organisaties rond de Informatiepunten Digitale -Overheid die voor de inwoners van de gemeente relevant zijn.
- bij het Informatiepunt worden burgers persoonlijk geholpen door een medewerker.

Programma 6 | Sociaal domein

Programma 6 | Sociaal domein

Portefeuillehouder(s)	Hoen, Rijkers, den Hartigh en Zonderland
Organisatie	Beleid, Schakelteam en Gebiedsteams

Taakvelden

Programma 6 | Sociaal domein

- Arbeidsparticipatie
- Begeleide| participatie
- Geëscaleerde zorg 18+
- Inkomensregelingen
- Maatwerkdienstverlening 18+
- Maatwerkdienstverlening 18-
- Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
- Wijkteams
- Geëscaleerde zorg 18-

Exploitatie

+ = voordeel - = nadeel

Voorjaarsnota Kadernota

Programma 6 Sociaal Domein	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten					
<i>Indexatie</i>					
- Indexatie diverse budgetten	-337.000	-337.000	-337.000	-337.000	-337.000
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
- Minder uitgaven beschermd wonen	350.000				
- Subsidie gecertificeerde instellingen	-66.000	-66.000	-66.000	-66.000	-66.000
- Bijdrage SDF (diensten en Foar Fryske Bern)	-52.000	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000
- Bijstelling jeugdbudget	-1.150.000	-1.150.000	-1.150.000	-1.150.000	-1.150.000
- Opvang vluchtelingen Oekraïne (stelpost)	-2.150.000				
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>					
- SPUK Brede regeling Gezonde generatie	-214.000	-209.000	-209.000	-172.000	
- SPUK Onderwijsroute (inburgering)	-22.400				
- SPUK Wet inburgering	-272.900				
- Versterking dienstverlening kwetsbaren		-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
- Borging resultaten pilot Bestemming Noordw.		-27.000	-27.000	-22.000	-22.000
Totaal lasten	-3.914.300	-1.866.000	-1.866.000	-1.824.000	-1.652.000
Baten					
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
- Vergoeding loonkosten POH-GGZ jeugd	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
- Opvang vluchtelingen Oekraïne (stelpost)	2.150.000				
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>					
- SPUK Brede regeling Gezonde generatie	214.000	209.000	209.000	172.000	
- SPUK Onderwijsroute (inburgering)	22.400				
- SPUK Wet inburgering	272.900				
Totaal baten	2.666.800	216.500	216.500	179.500	7.500
Totaal programma 6	-1.247.500	-1.649.500	-1.649.500	-1.644.500	-1.644.500

Toelichting exploitatie

Indexatie diverse budgetten

Zie voor een toelichting het kopje 'indexatie' in het hoofdstuk Actuele ontwikkelingen op hoofdlijnen.

Beschermd Wonen

We verwachten dat er, net als in voorgaande jaren, ook in 2023 budget van Beschermd Wonen over blijft bij de centrumgemeente Leeuwarden. Het overgebleven budget wordt verdeeld over de verschillende Friese gemeenten. Het verwachte voordeel op Beschermd wonen 2023 is € 350.000 incidenteel. Vanaf 2024 wordt het budget voor Beschermd wonen doorgedecentraliseerd naar gemeente. Op dit moment weten we nog niet wat de financiële consequenties zijn voor 2024 en verder.

Indexatie subsidie gecertificeerde instellingen jeugdbescherming

Er zijn in Friesland drie gecertificeerde instellingen (GI's) voor jeugdbescherming actief. De door ons geraamde budgetten hiervoor zijn niet meer in overeenstemming met de werkelijkheid. Daarnaast wordt ook de caseload verlaagd naar 12-14 cliënten. De bijdrage 2023 voor de GI's gaat daardoor omhoog met 11,2%. Dit is in verband met indexatie (4,25%) en de aanpassing van kleinere caseloads (6,95%).

Bijdrage SDF

Op basis van de vastgestelde begroting 2023 van Sociaal Domein Fryslân (SDF) worden de kosten voor instandhouding en dienstverlening en het programma Foar Fryske Bern € 22.000 hoger. Daarnaast worden er ook in 2023 weer kosten gemaakt voor het inkoopproces jeugd, die op basis van ervaringen vorig jaar ongeveer € 30.000 bedragen (incidenteel).

Jeugdzorg

Op basis van de monitoring sociaal domein moet de begroting van de jeugdzorg worden bijgesteld. Op basis van de werkelijke kosten 2022 en de declaraties over het eerste kwartaal van 2023 is de prognose dat we structureel € 1.200.000 hoger uitkomen dan is begroot voor 2023 en verder. Tevens is gebleken dat we het budget PGB jeugd structureel met € 50.000 kunnen verlagen.

Opvang vluchtelingen Oekraïne (stelpost)

In 2023 verwachten wij voor € 2.150.000 aan kosten voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Hier vallen diverse kosten onder. Te denken valt aan huisvestingskosten, zorgkosten, beveiligingskosten, leefgeld. De situatie rond de oorlog in Oekraïne en de daarmee samenhangende opgave voor gemeenten om gevluchte Oekraïners te huisvesten is aan verandering onderhevig. Wij gaan er vanuit dat de kosten die zijn gemaakt voor de opvang van vluchtelingen worden vergoed door het Rijk. Om die reden is deze post zowel bij de uitgaven als bij de inkomsten opgenomen.

SPUK Brede regeling Gezonde generatie

Zie programma 5 voor een toelichting op deze SPUK.

SPUK Onderwijsroute (inburgering)

Onderdeel van de nieuwe wet inburgering 2021 is de onderwijsroute. Dit is een van de drie leerroutes om in te burgeren en speciaal bedoeld voor jongeren. Wij krijgen hiervoor een specifieke uitkering. Deze moet ook aan de lastenkant geraamd worden, zodat uw raad deze uitgaven autoriseert. Voor ons saldo is de SPUK budgettair neutraal.

SPUK Wet inburgering

In het kader van de nieuwe wet Inburgering 2021 krijgen we ook voor 2023 een specifieke uitkering. Deze moet ook aan de lastenkant geraamd worden, zodat uw raad deze uitgaven autoriseert. Voor ons saldo is de SPUK budgettair neutraal.

Programmaplan toekomstscenario Fryslân – POK/middelen

In provinciaal verband wordt gewerkt aan het Programmaplan toekomstscenario Fryslân. Dit gebeurt onder de vlag van SDF. Het programmaplan is een provinciale/gemeentelijke vertaling van de landelijke inzet om de dienstverlening van overheidsdiensten te kunnen versterken naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK). De inzet is bedoeld ter ondersteuning van mensen in kwetsbare posities. Dit programmaplan wordt voorjaar 2023 vastgesteld. Hierop volgt een uitwerkingsplan (2e helft 2023), waarin de gemeenten een actieve rol kunnen gaan spelen met een lokale vertaling naar de uitvoering. Op basis hiervan worden kosten en inzet voor Weststellingwerf bepaald.

Het programmaplan Fryslân kent 3 actielijnen:

1. Versterking Kind- en gezinsbeschermingsketen
2. Aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties
3. Versterking van de Friese wijk- en gebiedsteams

Op basis van de landelijke POK-middelen (150 miljoen tot en met 2027) krijgt Weststellingwerf ongeveer € 55.000 per jaar (algemene uitkering). Wij stellen voor om dit bedrag voor de uitvoering van dit programma ter beschikking te stellen in Programma 6, zodat er in 2024 daadwerkelijk gestart kan worden met de uitvoering van de programmalijnen.

Borging resultaten uit project Bestemming Noordwolde fase 6 (2021-2023)

Het project Bestemming Noordwolde stopt eind 2023. Er zijn een aantal waardevolle vernieuwingen op sociaal terrein gerealiseerd. Deze dragen bij aan de leefbaarheid en sociale cohesie in het dorp maar stoppen wanneer het project stopt.

Het jongeren netwerk Noordwolde loopt gevaar zonder begeleiding; het 'laten vallen' van deze groep kan de jongeren die aan hun toekomst werken zwaar teleurstellen, de stemming in het dorp negatief beïnvloeden en wantrouwen voeden. De toekomst van initiatieven die met 't Buurthuis zijn ontwikkeld, is ook nog niet helemaal solide. Stoppen met al de genoemde activiteiten betekent een forse desinvestering van het project, misgelopen kansen voor de rest van de gemeente en voor Noordwolde een teleurstellende afronding van de laatste fase na 14 jaar. Ook de ervaringen met de Talentenplek zijn zo positief dat we de Talentenplek in Noordwolde willen borgen na 2023 en ook uitbreiden naar Wolvega vanaf 2023. Het bedrag wat hier wordt gevraagd zijn uitvoeringskosten. Er is ook extra formatie nodig, dit staat bij het onderdeel overhead genoemd.

Vergoeding loonkosten POH-GGZ jeugd

Op basis van ons contract betalen de huisartsen een vergoeding voor de loonkosten van de POH-GGZ jeugd. De ontvangen vergoedingen zijn hoger geworden.

Programma 7 | Volksgezondheid en Milieu

Programma 7 | Volksgezondheid en Milieu

Portefeuillehouder(s)	Den Hartigh, Rijkers en Zonderland
Organisatie	Beleid en Sport & Leefstijl

Taakvelden

- Riolering
- Volksgezondheid
- Milieubeheer
- Afval
- Begraafplaatsen en crematoria

Exploitatie

+ = voordeel - = nadeel

Voorjaarsnota Kadernota

Programma 7 Volksgezondheid en Milieu	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten					
<i>Indexatie</i>					
- Indexatie en herziening GRP	100.000	139.000	29.000	25.000	-42.000
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
- Veiligheidsregio bijdrage		-92.000	-93.000	-93.000	-93.000
- FUMO bijdrage	-77.000	-79.000	-79.000	-79.000	-79.000
- Verwerkingstarieven afval	80.000				
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>					
- SPUK Brede regeling Gezonde generatie	-128.000	-128.000	-128.000	-70.000	
- SPUK Uitvoering Nationaal Klimaatakkoord	-518.000	-518.000	-518.000	-518.000	-518.000
- SPUK Lokaal Preventieakkoord	-20.000				
- Adviezen, uitrusting, ondermijning VTH (OWO)	-25.000	-33.000	-33.000	-33.000	-33.000
Totaal lasten	-588.000	-711.000	-822.000	-768.000	-765.000
Baten					
<i>Indexatie</i>					
- Indexatie en herziening GRP	-100.000	-139.000	-29.000	-25.000	42.000
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
- Verwerkingstarieven afval	-80.000				
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>					
- SPUK Brede regeling Gezonde generatie	128.000	128.000	128.000	70.000	
- SPUK Uitvoering Nationaal Klimaatakkoord	518.000	518.000	518.000	518.000	518.000
- SPUK Lokaal Preventieakkoord	20.000				
Totaal baten	486.000	507.000	617.000	563.000	560.000
Totaal programma 7	-102.000	-204.000	-205.000	-205.000	-205.000

Toelichting exploitatie

Indexatie en herziening GRP

Het huidige GRP loopt tot en met 2024. Het GRP is in 2019/2020 vastgesteld. De investeringsbedragen zijn daarna niet meer geïndexeerd. Ook is er door onderbezetting van personeel niet alles uitgevoerd wat wel uitgevoerd had moeten worden. Door deze twee ontwikkelingen hebben wij het GRP herzien in het voorjaar van 2023. De herziening geeft een voordeel in de reserve riolering ten opzichte van het huidige GRP voor 2023. Maar leidt later tot een extra nadeel door de indexatie. Jaarlijks wordt bij de begroting het nieuwe tarief/investeringsoverzicht vastgesteld (zie ook investeringen). Deze wijziging heeft geen invloed op het begrotingssaldo maar blijft binnen het taakveld Riolering. Het investeringskrediet in 2023 wordt lager, maar dit wordt bij de begroting 2024 meegenomen in het investeringsoverzicht.

Veiligheidsregio bijdrage

De gemeentelijke bijdrage aan de veiligheidsregio stijgt. Voor het onderdeel gezondheid is dit structureel € 93.000. Dit is de verwerking van de ongewijzigd vastgestelde kaderbrief 2024-2027. Dit komt met name door de 8% indexatie voor materiële kosten en de 2,1% hogere ontwikkeling loonkosten dan oorspronkelijk was begroot. Het principeakkoord cao is hierin nog niet verwerkt. De effecten worden later dit jaar inzichtelijk gemaakt door de Veiligheidsregio en volgen via een begrotingswijziging. Het onderdeel crisisbeheersing en brandweer staat in programma 1.

FUMO bijdrage

De gemeentelijke bijdrage aan de FUMO (Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing) stijgt. In 2023 is een incidentele verhoging nodig om de organisatie klaar te maken voor de omgevingswet. Daarnaast komt de verhoging voor 2023, 2024 en verder hoofdzakelijk door de indexering van de loonkosten. Oorspronkelijk was 2,2% indexatie begroot, nu wordt een loonstijging van 7% verwacht. Recente cao-ontwikkelingen wijzen uit, zoals genoemd in onze zienswijze op de ontwerpbegroting 2024 van de FUMO, dat dit percentage hoger uitvalt. Een verdere toename van de kosten is om die reden niet uit te sluiten.

Verwerkingstarieven afval

De verwerkingstarieven van Omrin zijn incidenteel lager in 2023. De legestarieven afval zijn voor 2023 niet geïndexeerd. Na het opstellen van de begroting 2023 zijn de lagere tarieven bekend gemaakt. Deze lagere verwerkingstarieven moeten nog in de begroting aangepast worden. Ook moeten de opbrengsten nog aangepast worden. Deze wijziging heeft geen invloed op het begrotingssaldo maar blijft binnen het taakveld Afval.

SPUK Brede regeling Gezonde generatie

Zie programma 5 voor een toelichting op deze SPUK.

SPUK Uitvoering Nationaal Klimaatakkoord

Deze doeluitkering hebben we aangevraagd en ontvangen voor personele (90%) en bijbehorende materiële kosten (10%) voor het uitvoeren van het Nationaal Klimaatakkoord (Regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid/CDOKE). Het bedrag ontvangen we eerst voor 3 jaar (2023, 2024 en 2025), de wettelijke regeling voor de jaren 2026 t/m 2030 volgt zo snel mogelijk. Omdat de aard een structurele taak is mogen we deze ontvangen middelen van minister Jetten en de provincie als structureel bestempelen.

SPUK Lokaal Preventieakkoord

Van het Rijk krijgen we een specifieke uitkering voor het ondersteuningsprogramma Lokale Preventieakkoorden 2023 van € 20.000. Het ondersteuningsprogramma richt zich op het terugdringen van roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht. Eventueel niet besteed budget moet terug naar het Rijk.

Adviezen, uitrusting, ondermijning VTH (OWO)

Een aantal complexe dossiers zorgen voor extra kosten voor externe adviezen. Daarnaast maakt de veranderende maatschappij en oprukkende ondermijning door de verwevenheid van criminaliteit met de bovenwereld dat toezichthouders/BOA's, maar ook kantoorpersoneel te maken krijgt met agressie en bedreigingen. Om hun veiligheid te versterken is een andere uitrusting nodig dan we gewend zijn. Dit brengt structurele kosten met zich mee op het gebied van vervoer, kleding en signalering. We zijn inmiddels begonnen met het bewustmaken van de maatschappij op het thema ondermijning. Dit zal zowel binnen als buiten de organisaties verder ontwikkeld moeten worden. Er wordt ook geïnvesteerd in zogenaamde smart solutions bij toezicht.

Investeringsen

+ = voordeel - = nadeel

Bijstelling investeringen	2023	2024	2025	2026	2027
Indexatie en herziening GRP	1.675.000				
Totaal bijstellingen investeringen	1.675.000	0	0	0	0

Toelichting investeringen

Indexatie en herziening GRP

Jaarlijks wordt bij de begroting het investeringsoverzicht vastgesteld. Door de herziening en de indexatie is het nieuwe investeringsschema als volgt: € 2 miljoen in 2023, € 1,9 miljoen in 2024, € 1,3 miljoen in 2025, € 2 miljoen in 2026 en € 2,3 miljoen in 2027. Dit wordt bij de begroting 2024 in het investeringsoverzicht verwerkt.

Programma 8 | Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Programma 8 | Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Portefeuillehouder(s)	Zonderland, Rijkers en Hoen
Organisatie	Beleid

Taakvelden

- Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- Ruimtelijke ordening
- Wonen en bouwen
- Beheer overige gebouwen en gronden

Exploitatie

+ = voordeel - = nadeel

Voorjaarsnota Kadernota

Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten					
<i>Indexatie</i>					
- Indexatie diverse budgetten		-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
- Beheer vastgoed portefeuille	-57.500	-22.500	-17.500	-17.500	-17.500
- Omgevingswet en overige VTH (OWO)	-127.000				
- Omgevingswet VTH (OWO) - dekking imp.budget	80.000				
- Huisvesting statushouders RHA vergoeding		28.000	28.000	28.000	28.000
- Opvang vluchtelingen Oekraïne (huisvesting)		-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
Totaal lasten	-104.500	-124.500	-119.500	-119.500	-119.500
Baten					
- Opvang vluchtelingen Oekraïne (huisvesting)		90.000	90.000	90.000	90.000
Totaal baten	0	90.000	90.000	90.000	90.000
Totaal programma 8	-104.500	-34.500	-29.500	-29.500	-29.500

Toelichting exploitatie

Indexatie diverse budgetten

Zie voor een toelichting het kopje 'indexatie' in het hoofdstuk Actuele ontwikkelingen op hoofdlijnen.

Beheer vastgoed portefeuille

In onze vastgoedportefeuille doen zich een aantal ontwikkelingen voor.

Om onze kapitaalgoederen goed te beheren zijn structureel middelen nodig voor onder andere de sluiting van de school Lantscheene en voor het beheer van de solarcarports. Ook zijn er incidentele middelen nodig voor de sloop van de woning op de Grindweg 104 in Munnekeburen.

Omgevingswet en overige VTH (OWO)

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet definitief in werking. Tegelijkertijd treedt ook de Wet kwaliteitsborging voor de bouw in werking. Er is al veel voorbereid maar de resterende tijd moet er nog veel gebeuren waar extra inzet voor nodig is. Verder merken we dat we meer tijd kwijt zijn aan klachten en juridische procedures. Ook dit vraagt extra capaciteit.

De extra kosten die gerelateerd zijn aan de implementatie omgevingswet worden ten laste van het implementatiebudget omgevingswet gebracht.

Huisvesting statushouders RHA vergoeding

Door de ontvangen RHA subsidie te verrekenen met het investeringskrediet voor de aanschaf van de chalets worden de structurele kapitaallasten lager. Zie ook de toelichting bij het kopje investeringen.

Opvang vluchtelingen Oekraïne (huisvesting)

De gemeente heeft een taakstelling voor het huisvesten van Oekraïne ontheemden. Met de aanschaf van tijdelijke woningen kan de gemeente extra woonruimte creëren. De kapitaallasten starten in 2024. De tijdelijke woningen worden in 5 jaar afschreven. Wij gaan er vanuit dat de kosten die zijn gemaakt voor de opvang van vluchtelingen worden vergoed door het Rijk.

Investeringen

+ = voordeel - = nadeel

Bijstelling investeringen	2023	2024	2025	2026	2027
Aanschaf huisvesting Oekraïne ontheemden	-416.000				
RHA vergoeding huisvesting statushouders	140.000				
Totaal bijstellingen investeringen	-276.000	0	0	0	0

Toelichting investeringen

Opvang vluchtelingen Oekraïne (huisvesting)

De gemeente heeft een taakstelling voor het huisvesten van Oekraïne ontheemden. Met de aanschaf van tijdelijke woningen kan de gemeente extra woonruimte creëren. Hiervoor is een investeringskrediet van € 416.000 nodig.

Huisvesting statushouders RHA vergoeding

Voor de huisvesting van statushouders zijn er in 2022 chalets aangeschaft. Daarnaast hebben wij een subsidie aangevraagd voor de aanschaf van de chalets. Wij hebben inmiddels een positief besluit ontvangen op de subsidieaanvraag voor de RHA. Dit betekent dat wij €140.000 subsidie hebben ontvangen. Dit is nog niet verwerkt in het investeringskrediet. Door deze subsidie wordt de netto investering lager. Dat leidt vervolgens tot een voordeel in de kapitaallasten.

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Portefeuillehouder(s)	Hoer
Organisatie	Advies & Ondersteuning

Mutaties algemene dekkingsmiddelen

+ = voordeel - = nadeel

Voorjaarsnota Kadernota

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten					
Totaal lasten	0	0	0	0	0
Baten					
<i>Indexatie</i>					
- Indexatie belastingen	15.000	172.500	172.500	172.500	172.500
- Indexatie reclamebelasting		3.000	3.000	3.000	3.000
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
- Algemene uitkering (gemeentefonds)	650.000	3.150.000	3.150.000	3.150.000	4.550.000
Totaal baten	665.000	3.325.500	3.325.500	3.325.500	4.725.500
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	665.000	3.325.500	3.325.500	3.325.500	4.725.500

Toelichting mutaties algemene dekkingsmiddelen

Indexatie belastingen

De reclamebelasting, forensenbelasting en begraaftplaatsrechten worden geïndexeerd met een inflatiecorrectie van 3,1%. Daarnaast verhogen we de onroerende zaakbelastingen ook met de inflatiecorrectie (3,1%) in plaats van het 3-jaarlijkse gemiddelde (4,67%) zoals opgenomen in het collegeprogramma. Ook verwachten we de komende jaren meer inkomsten toeristenbelasting. Dit komt omdat de tarieven van overnachtingen stijgen. Dit zorgt met het vastgestelde belastingpercentage voor meer belastinginkomsten. Ook is er een nieuw waterpark geopend wat een positieve invloed heeft op de opbrengst toeristenbelasting.

Algemene Uitkering (gemeentefonds)

Op basis van het meest recente Centraal Economisch Plan (CEP) hebben we berekend welke extra middelen wij vanuit de Algemene Uitkering mogen verwachten. Wij lopen hiermee vooruit op de meicirculaire 2023.

Het Rijk werkt aan een nieuwe financieringssysteem vanaf 2026. In aanloop daarnaartoe stelde het kabinet vorig jaar eenmalig € 1 miljard extra beschikbaar in 2026 voor gemeenten, ook ter voorkoming van het ravijn. Het Rijk heeft nog geen structurele oplossing geboden voor het zogenoemde ravijn. Wij verwachten dat het Rijk in ieder geval in 2027 ook € 1 miljard beschikbaar stelt. Deze € 1 miljard hebben wij meegenomen in onze berekening.

Overhead en Onvoorzien

Overzicht kosten overhead

Mutaties overhead

+ = voordeel - = nadeel

Voorjaarsnota Kadernota

Overhead	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten					
<i>Indexatie</i>					
- Indexatie diverse budgetten	-670.000	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000
- Indexatie licentiekosten I&A (OWO*)	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
- Indexatie personeelskosten (cao-ontwikkeling)	-1.230.000	-2.550.000	-2.550.000	-2.550.000	-2.550.000
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
- Project achterstanden archief (OWO*)		-250.000	-200.000		
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>					
- Wet Open overheid (OWO*)	-236.000	-259.000	-285.000	-285.000	-169.000
- Wet Open overheid Weststellingwerf	-39.000	-43.000	-47.000	-47.000	-28.000
- Wet Open overheid - reeds gereserveerd	115.000	126.000	139.000	139.000	83.000
- Deelname AlleFriezen.nl	-28.000				
- Vinden, binden en boeien		-220.000	-220.000	-220.000	-220.000
- Uitbreiding capaciteit	-585.000	-530.000	-530.000	-475.000	-475.000
Totaal lasten	-2.773.000	-3.848.000	-3.815.000	-3.560.000	-3.481.000
Baten					
- Vergoeding dienstverlening O+O*	224.000	406.000	390.000	257.000	179.000
Totaal baten	224.000	406.000	390.000	257.000	179.000
Overhead	-2.549.000	-3.442.000	-3.425.000	-3.303.000	-3.302.000

* De kosten die wij maken voor OWO onderdelen leiden ook tot een inkomst als gevolg van de vergoeding die wij van onze collega-gemeenten ontvangen.

Toelichting mutaties overhead

Indexatie diverse budgetten

Zie voor een toelichting het kopje 'indexatie' in het hoofdstuk Actuele ontwikkelingen op hoofdlijnen.

Indexatie licentiekosten I&A (OWO)

Gemiddeld stijgen de licentiekosten met 9,4% in de overheidsmarkt. Wij voeren gesprekken met de leveranciers om de stijgingen te beperken. Toch verwachten we dat we gemiddeld 5% hoger uit gaan komen dan geraamd.

Indexatie personeelskosten (cao-ontwikkeling)

Voor de indexatie van de salarissen van het ambtelijk personeel vormen de cao-afspraken het uitgangspunt. Er ligt een principeakkoord voor een cao tot 1 januari 2024. De afspraken zoals opgenomen in het principeakkoord zijn berekend. Daarnaast hanteren we bovenop de raming vanuit de cao 2023 een indexatie voor de salarisraming vanaf 2024. We baseren ons daarbij op het indexatiecijfer "cao-loon" uit de meest recente raming van het Centraal Economisch Plan door het CPB (5,0%).

Project achterstanden archief

Er ligt een forse achterstand in het verwerken en digitaliseren van het papieren archief. Hiervoor zijn in 2023 reeds middelen gereserveerd. Om het project af te ronden zijn in 2024 en 2025 ook nog middelen nodig. Omdat we dit project uitvoeren met eigen personeel beperken we de kosten. De bedragen worden ingezet om tijdelijk met een bezetting boven de formatie te kunnen werken. De doorlooptijd van het project is afgestemd op de pensioendata van een deel van de betrokken medewerkers.

Wet Open overheid

Een plan van aanpak voor deze nieuwe wet is in voorbereiding. Uit eerste analyse blijkt noodzaak tot inzet van tenminste alle middelen die daarvoor via de algemene uitkering binnengekomen zijn. Daarbij is een deel bedoeld voor de algemene ondersteuning zoals ict en informatiehuishouding (OWO-BV). Het andere deel is bedoeld voor de individuele gemeenten voor aanpassing processen en werkwijzen in specifieke processen binnen de drie gemeentehuizen. De middelen voor de Woo zijn binnen gemeente Weststellingwerf reeds gereserveerd.

Deelname AlleFriezen.nl

Wij willen, als laatste gemeente in Friesland, aansluiten bij AlleFriezen.nl. Via AlleFriezen.nl worden de openbare bevolkingsgegevens gedeeld van de gemeente Weststellingwerf zoals deze zijn opgetekend in de aktes van geboorte, huwelijk en overlijden binnen de gemeente. Voor deze aansluiting is een eenmalige bijdrage nodig. De structurele lasten kunnen binnen bestaande budgetten worden opgevangen.

Vinden, binden en boeien

Het vinden, binden en boeien van medewerkers is een belangrijk HR thema om zo de capaciteitsuitdagingen het hoofd te bieden. Tot dit thema behoort bijvoorbeeld het vergoeden van reiskosten woon-/werkverkeer, waardoor de aantrekkelijkheid als werkgever toeneemt of in ieder geval niet langer leidt tot twijfel of discussie bij het aannemen van medewerkers. Daarnaast is een belangrijke gemeentelijke opgave het werken aan verduurzaming. Groene arbeidsvoorwaarden horen hier ook bij. Voorbeelden hiervan kunnen bijvoorbeeld zijn het vergoeden van 'duurzaam' gedrag (elektrische fiets, OV en elektrisch rijden), maar ook het verkennen van de mogelijkheden van fiscaliseringsmogelijkheden (laadpalen, zonnepanelen en warmtepompen).

Uitbreiding capaciteit

Op een aantal gebieden zien wij de noodzaak om onze capaciteit uit te breiden. Dit betreft uitbreiding van de vaste formatie van Wmo-vlechtwerkers (3 fte). Dit is nodig om de wachttijd van de meldingen acceptabel te houden, en de dienstverlening op het gewenste niveau. Daarnaast vergt handhaving van de openbare orde en veiligheid (OOV) toenemende aandacht in Nederland. Van oudsher ging OOV over handhaving van de openbare orde en rampen- en crisisbeheersing. De afgelopen jaren zijn hier steeds meer beleidsterreinen bijgekomen. Om aan deze toenemende werkzaamheden te kunnen blijven voldoen, is uitbreiding van de formatie OOV (1 fte) noodzakelijk. De borging van de resultaten uit het project Bestemming Noordwolde vraagt een uitbreiding van de formatie (1,42 fte). Tot slot voorzien wij een structurele uitbreiding van de formatie voor de Wet inburgering (1 fte) en is incidenteel ruimte (€ 300.000) nodig voor de problematiek rondom statushouders.

Zoals bij het hoofdstuk 'ontwikkelingen en risico's' al aangegeven krijgen we als gemeente extra taken die capaciteit vragen. In bovenstaande post hebben we de verruiming van de capaciteit opgenomen die we daadwerkelijke stevig kunnen onderbouwen en waarvan we dus zeker zijn. Dat houdt ook in dat we niet uitsluiten dat we op termijn meer capaciteit nodig hebben.

Investerings

+ = voordeel - = nadeel

Bijstelling investeringen	2023	2024	2025	2026	2027
I&A investeringen	-838.735				
Totaal bijstellingen investeringen	-838.735	0	0	0	0

Toelichting investeringen

I&A investeringen

De kapitaallast die vloeit uit deze investeringen, € 180.328 voor 5 jaar, kan worden gedekt uit de reeds beschikbare middelen (voorjaarsnota 2022 en meerjarenperspectief 2023-2026).

Onvoorziene uitgaven

Mutaties onvoorzien

+ = voordeel - = nadeel

	Voorjaarsnota	Kadernota				
Overzicht Onvoorzien	2023	2024	2025	2026	2027	
Lasten						
- Vrijval stelpost loon- en prijsstijgingen	400.000					
Totaal lasten	400.000	0	0	0	0	
Totaal Overzicht Onvoorzien	400.000	0	0	0	0	

Toelichting onvoorzien

Onvoorzien

Vanuit de BBV bestaat de verplichting om jaarlijks in de begroting een bedrag voor onvoorzien op te nemen. Wij begroten hier jaarlijks € 30.000 voor. Om een beroep te doen op deze post moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

Het mag niet gaan om structurele zaken.

De middelen worden ingezet voor de opvang van onvoorzienbare, niet uitstelbare en onvermijdbare uitgaven.

Achteraf wordt over de onvoorziene uitgaven verantwoording afgelegd in de voorjaarsnota, de najaarsnota of op enig ander moment dat het college nodig acht.

Van de jaarlijkse stelpost van € 30.000 voor onverwachte incidentele uitgaven is dit jaar nog geen gebruik gemaakt. Er zijn dus geen mutaties te melden.

Vrijval stelpost loon- en prijsstijgingen

In de begroting is een buffer opgenomen om (deels) loon- en prijsindexatie op te kunnen vangen. In deze voorjaarsnota en kadernota zijn de loon- en prijsindexaties verwerkt waardoor de buffer van € 400.000 in 2023 vrij kan vallen.

Neutrale budgetverschuivingen over/binnen programma's

Budgetverschuivingen

Bij het vaststelling van de begroting zijn door uw raad de budgetten geautoriseerd per programma. Soms blijkt in de praktijk dat budgetten in een ander programma thuishoren. Of dat een budget van de lastenkant naar de batenkant moet, of andersom. In dit onderdeel van de voorjaarsnota/kadernota vindt hiervoor de verschuiving plaats.

Mutaties budgettair neutraal over programma's heen	Baten	Lasten	I/S
Programma 0			
Programma 1		5.120	S
Programma 2			
Programma 3			
Programma 4			
Programma 5			
Programma 6	850.600	-850.600	I
Programma 7		-5.120	S
Programma 8	100.000	-100.000	S
Overzicht algemene dekkingsmiddelen			
Overzicht Overhead			
Overzicht Onvoorzien			
Totaal budgettair neutrale wijzigingen	950.600	-950.600	

+ = voordeel - = nadeel

Toelichting op budgetverschuivingen

Programma 1

Volgens de BBV behoort het budget van de dierenbescherming tot programma 1. De facturen van de dierenbescherming worden momenteel gedeeltelijk betaald van het budget destructie (€ 5.120) uit programma 7. Daarom stellen we voor deze beide budgetten samen te voegen onder programma 1.

Programma 6

Het budget voor Bestemming Wolvega (€ 931.000) is in maart 2022 door de raad beschikbaar gesteld. Het budget is niet volledig uitgegeven in 2022. Omdat ook de subsidie niet is binnen gekomen in 2022 wordt het restant van het budget € 850.600 nu neutraal opgenomen.

Programma 8

Het structurele budget implementatie omgevingswet (€ 100.000) staat aan de lastenkant van de begroting maar willen we inzetten aan de batenkant om de verwachte inkomstenderving bouwleges na de invoering omgevingswet op te kunnen vangen. Hierdoor gaan de verwachte jaarlijkse opbrengsten van ongeveer € 600.000 naar € 500.000.

Bijstelling subsidieplafonds

Na het vaststellen van de begroting 2023 inclusief de subsidieplafonds zijn er een aantal aanpassingen geweest voor deze plafonds. Het budget in de begroting is wel toereikend.

Hierbij vragen wij u om de volgende subsidieplafonds voor 2023 te verhogen:

Het maximumbedrag voor Scala (buurtbemiddeling) moet opgehoogd worden van € 16.500 naar € 19.725.

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht investeringsambities

Overzicht investeringsambities

Overzicht ontwikkeling dynamisch investeringsprogramma		
Beschikbare middelen		
Algemeen budget investeringsambities*		
*De kapitaallasten zijn al in de begroting meegenomen		
	stand 1-1-2023	325.000
Wat is al toegezegd om te dekken uit deze gelden		
		-
Algemeen budget investeringsambities	actuele stand	325.000
Reserve investeringsambities		
	stand 1-1-2023	12.227.234
Onttrekking: organisatiekosten regiodeal 2023		-25.000
Storting: bestemming rekeningresultaat		600.000
Onttrekking: Herinrichting winkelstraat Wolvega		-600.000
Onttrekking: Planontwikkeling Groene Hart Wolvega		-1.792.500
Storting: Planontwikkeling Groene Hart Wolvega		3.013.000
Storting: reserve Acht-Pilarenplein		2.315.000
Reserve investeringsambities	actuele stand	15.737.734
Wat is al toegezegd om te dekken uit deze gelden		
Projectleiding/voorbereidingskosten		-50.000
Organisatiekosten regiodeal 2024		-15.000
Verkeerskundige knelpunten (VJN 2023)		-100.000
	Totaal toegezegd	-165.000
Waar moet nog een raadsbesluit over komen		
Scholen		-2.200.000
Infra Lycklamaweg		-1.500.000
Fietspad fase 3		-580.000
Motie Energiefonds		-500.000
Ander gebruik gemeentehuis		-250.000
Onderhoud wegen en fietspaden		-500.000
Verbeteren verkeerscirculatie Wolvega		-1.000.000
Knelpunten GVVP		-400.000
Gebiedsontwikkeling Spokedam		-500.000
Gebiedsontwikkeling Noordwolde		-500.000
Verbetering van zwemgelegenheden		-600.000
Ontmoetingslocatie Wolvega		-100.000
Centrum Wolvega: fase 3 ontwikkeling Groene Hart		-2.275.000
Centrum Wolvega: Acht-Pilarenplein		-2.000.000
Rentecomponent (voor dekking kap.1st uit reserve inv.ambities)		-2.993.000
	Totaal nog over te beslissen	-15.898.000
Reserve investeringsambities	Verwachte stand	- 325.266
Verwacht saldo Algemeen budget investeringsambities + Reserve investeringsambities		- 266

Bijlage 2: Overzicht reserves

Overzicht reserves

Stand 31 december	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene Reserve						
Algemene reserve	15.608.877	7.139.942	4.547.742	4.560.342	5.945.442	4.110.042
Rekeningsaldo	8.029.065	-2.592.200	12.600	1.385.100	-1.835.400	-2.483.400
Subtotaal	23.637.942	4.547.742	4.560.342	5.945.442	4.110.042	1.626.642
Bestemmingsreserves						
Reserve afvalstoffenverwijdering	455.866	455.866	455.866	455.866	455.866	455.866
Reserve vervanging/onderhoud riolering	1.695.626	1.265.126	1.265.126	1.265.126	1.265.126	1.265.126
Bestemmingsreserve investeringsambities	12.227.234	15.837.734	15.837.734	15.837.734	15.837.734	15.837.734
Bestemmingsreserve energietransitie	327.662	352.662	377.662	402.662	427.662	452.662
Bestemmingsreserve Noodfonds energie	0	495.000	495.000	495.000	495.000	495.000
Dekkingsreserve kaplasten Centrum Wolvega	2.748.500	7.297.500	7.297.500	7.297.500	7.297.500	7.297.500
Dekkingsreserve kaplasten herinrichting de Blesse	4.583.000	4.583.000	4.390.500	4.198.000	4.005.500	3.813.000
Dekkingsreserve kaplasten project Driewegs.	1.314.500	1.314.500	1.270.500	1.226.500	1.182.500	1.138.500
Dekkingsreserve kaplasten Groene hart Wolvega	0	5.740.500	5.740.500	5.740.500	5.740.500	5.740.500
Subtotaal	23.352.387	37.341.887	37.130.387	36.918.887	36.707.387	36.495.887
Totaal	46.990.330	41.889.630	41.690.730	42.864.330	40.817.430	38.122.530

Bijlage 3: Indexaties diverse budgetten

Bijlage 3

+ = voordeel - = nadeel

Voorjaarsnota Kadernota

Specificatie indexaties	Programma	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten						
- Indexatie rekenkamer, accountant, bestuurlijke sam.	0	-16.000	-16.000	-16.000	-16.000	-16.000
- Indexatie dierenbescherming	1	-3.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
- indexatie veiligheid	1	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
- Indexatie openbare verlichting	2	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
- Indexatie verkeersmaatregelen	2	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
- Indexatie onderhoudsbudget asfalt	2	-335.000	-335.000	-335.000	-335.000	-335.000
- Indexatie leerlingenvervoer	4	-79.000	-79.000	-79.000	-79.000	-79.000
- Indexatie leerlingenvervoer gymlokalen	4	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
- Indexatie baggerwerkzaamheden	5	-35.000				
- Indexatie subsidies	5		-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
- Indexatie participatie inkoop reïntegratietrajecten	6	-36.000	-36.000	-36.000	-36.000	-36.000
- Indexatie dorpshuizen	6	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
- Indexatie wmo-tarieven	6	-290.000	-290.000	-290.000	-290.000	-290.000
- Indexatie mensenhandelbeleid	6	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
- Indexatie bestemmings/omgevingsplannen	8		-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
- Indexatie energie, schoonmaak en verzekeringen	overhead	-670.000	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000
Totaal lasten		-1.528.000	-943.000	-943.000	-943.000	-943.000
Baten						
- dekking indexatie rekenkamer	0	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800
Totaal baten		2.800	2.800	2.800	2.800	2.800
Totaal		-1.525.200	-940.200	-940.200	-940.200	-940.200

Toelichting

Indexatie rekenkamer, accountant, bestuurlijke samenwerking, gezamenlijke gemeentelijke uitvoering en abonnementen & lidmaatschappen

De doorberekende kosten stijgen, daarom zijn bovengenoemde budgetten zijn met 3,1% (CEP) geïndexeerd.

Indexatie dierenbescherming

De dierenbescherming heeft indexering op het tarief gedaan. Zij hebben meer vervoerskosten en loonkosten waardoor huidige tarieven niet meer toereikend zijn.

Indexatie veiligheid

Vanwege een vernieuwd convenant met een buurtbemiddelingspartij is de bijdrage aan deze partij verhoogd. Daarnaast zijn de kosten die wij kwijt zijn aan overlast verhoogd.

Indexatie openbare verlichting

De eenheidsprijzen voor beheer en onderhoud en leveranties van openbare verlichting zijn vanaf 1-11-2022 met 15,7 % toegenomen.

Indexatie verkeersmaatregelen

Het bestaande budget blijkt al een aantal jaren onder druk te staan. Voorheen konden tekorten worden opgevangen binnen het programma. Dat is nu niet meer het geval. Bovendien zijn de prijzen in deze sector in het afgelopen jaar met 15% tot 20% gestegen.

Indexatie onderhoudsbudget asfalt

Het bestaande budget staat onder druk. Voorheen konden tekorten worden opgevangen binnen het programma. Dat is nu niet meer het geval. Ook in deze sector stijgen de prijzen (gemiddeld 13%).

Indexatie leerlingenvervoer

Over de gehele markt is vervoer duurder geworden. De brandstof en cao lonen zijn fors hoger geworden. Daarnaast is het aantal leerlingen voor leerlingenvervoer toegenomen.

Indexatie leerlingenvervoer gymlokalen

Over de gehele markt is vervoer duurder geworden. De brandstof en cao lonen zijn fors hoger geworden. Daarnaast zijn er meer ritten bijgekomen.

Indexatie baggerwerkzaamheden

Bij de aanbesteding van de uitvoering van het baggerplan vijvers en bij het toezicht is er een tekort van € 35.000 op het project. De werkzaamheden zijn inmiddels gestart. De werkzaamheden worden in 2023 afgerond.

Indexatie subsidies

De afgelopen jaren hebben we de subsidies die wij verstrekken niet geïndexeerd, tenzij dit op basis van een overeenkomst was vastgelegd. Gezien de huidige economische ontwikkelingen is het wenselijk om de subsidies, waarbij indexatie niet is vastgelegd in een overeenkomst, in 2024 te indexeren met 3,1%, de CPI-raming van 2024 van het Centraal Economisch Plan door het CPB. Daarnaast compenseren wij instellingen waarbij een loon/prijs-component een nadrukkelijke rol speelt bij de uitvoering van de door de gemeente gevraagde taken, extra voor loon- en/of prijsstijgingen. In z'n totaliteit leidt dit tot een structurele hogere bijdrage van € 55.000.

Indexatie participatie inkoop reïntegratietrajecten

In de overeenkomst is vastgelegd dat we indexeren. De indexatie is 14,5% (conform CPI september 2022).

Indexatie dorpshuizen

Over de gehele markt zijn onderhoudskosten duurder geworden. Voor het onderhoudsprogramma 2023 is een indexatie van 8,86% aangevraagd.

Indexatie wmo-tarieven

De wmo-voorzieningen worden duurder. Op basis van het gewogen gemiddelde is de indexatie 5,5%

Indexatie mensenhandelbeleid

Landelijk zijn we verplicht om het mensenhandel-beleid te implementeren in de gemeente. Dit doen we samen met het Sociaal Domein Friesland en is een projectleider aangesteld die naar rato door alle gemeenten wordt bekostigd.

Indexatie bestemmingsplannen en omgevingsplannen

Er moeten meer onderzoeken uitgevoerd worden. Daarnaast is er meer begeleiding nodig van adviesbureaus. Deze bureaus berekenen tot slot vanwege de inflatie hogere tarieven.

Indexatie energie, schoonmaak en verzekeringen

Het budget voor energie, schoonmaak en verzekeringen moet worden geactualiseerd. De indexatie van de energielasten is hierin bijzonder omdat de tarieven in 2023 extreem hoog zijn. De energietarieven voor 2023 zijn namelijk in 2022 vastgesteld in Fries verband. Op dat moment was de inkoopprijs op (bijna) het hoogste punt van dat jaar. Deze tarieven gelden voor heel 2023 ook al daalt de inkoopprijs nu wel. Voor 2024 worden opnieuw tarieven vastgesteld. Naar verwachting zijn die een stuk lager dan in 2023. Op basis van het huidige verbruik zijn nu de verwachte kosten voor 2023 en verder doorgerekend.